

Orta Çağ'da Hukuk ve Adalet Hakkında Kısaca Özet Bilgi

İçindekiler

- [Orta Çağ'da Hukuk ve Adalet Hakkında Kısaca Özet Bilgi](#)
- [Orta Çağ'da Hukukunun Özellikleri](#)
- [Roma Hukuku'nun Özellikleri ve Doğuşu](#)
- [Magna Carta Nedir Hakkında Bilgi](#)
- [Cengiz Han Yasaları](#)
- [Cengiz Han Yasasının Bazı Maddeleri](#)

İlk siyasi oluşumlarda devlet ve toplum hayatı gelenek hâline gelmiş kurallara göre düzenlenmiş, daha sonra bu kurallar yazılı hâle getirilmiştir. Roma şehrinin kuruluş tarihi olarak kabul edilen MÖ 753 yılından Doğu Roma İmparatoru Justinianus'un (Jüstinianus) 565 yılında ölümüne kadar geçen sürede Roma ve egemenliği altındaki ülkelerde uygulanmış olan hukuka Roma hukuku denir. Bugünkü Avrupa ülkelerinde uygulanan hukuk sisteminin temelini Roma hukuku oluşturur. **Roma Hukuku**'nun ilk aşaması ise "12 Levha Kanunları"dır. Bu kanunlarla Roma halkının görev ve sorumlulukları, halk arasındaki ilişkiler gibi pek çok konuya açıklık getirilmiştir.

Orta Çağ'da Hukukunun Özellikleri

- 527-565 yılları arasında Doğu Roma İmparatoru olan Justinianus, Roma kanunlarını toplayarak çağın ve toplumun ihtiyaçlarına uygun bir şekilde yeniden düzenleyerek şu özellikleri kazandırmıştır: Hukuk kurallarında ilk defa kamu ve özel hukuk ayrımı yapılmış,
- Toplumun en küçük birimi olan aile kurumu ve evlilik konusu dinî bir temele oturtulmuş, h
- Suç ve ceza sistemi suçluyu arındırma, iyileştirme ve korkutma amacına yönelmiş,
- Hapis cezası uygulanmayarak insanlar cezalandırma yeri değil, muhafaza ve kontrol altında tutma yerleri olarak kabul edilen manastırlara kapatılmış,
- Suçun mahiyetine göre suçlulara taş ocaklarında ve madenlerde ömür boyu zorunlu çalışma ve sürgün cezası verilmiş;
- Adam öldürme gibi suçlarda ise sürgün, servete el koyma gibi cezalar da uygulanmıştır.

Roma Hukuku'nun Özellikleri ve Doğuşu

- **Roma İmparatorluğu**'nda Patricilerle Plebler arasındaki sınıf çatışmalarını önlemek isteyen **Romalılar**, Yunan kanunlarından yararlanarak 12 Levha Kanunlarını yapmışlardır.
- Doğu Roma İmparatoru olan Justinianus,VI. yüzyılda mevcut Roma Kanunlarını yeniden düzenlemiş ve ilk defa kamu ve özel hukuk ayrımı yapılmıştır.
- Özellikle aile, kişi ve miras hukuku konularındaki düzenlemeler, günümüz medeni hukukunun temelini teşkil eder.

Magna Carta Nedir Hakkında Bilgi

1215 yılında İngiltere'de kral ile soylular arasında imzalanan sözleşmedir. Avrupa'da ilk kez kralın hakları kısıtlanmıştır. Kral soylulara danışmadan vergi toplayamayacak, kimse yargılanmadan cezalandırılmayacaktır. Büyük Sözleşme anlamına gelen belge Papa III. INNOCENT, Kral John ve soylular arasında imzalanmıştır. Magna Carta ile, kralın bazı yetkilerinden vazgeçerek kanunlara uygun davranmasının yazılı hale getirilmesi kanun üstünlüğünün sağlandığını gösterir.

NOT: Kralın yetkilerini sınırlandıran Magna Carta, bu özelliğiyle İngiltere'de demokrasinin yerleşmesinde önemli rol oynamıştır.

Cengiz Han Yasaları

Moğol İmparatorluğu'nun hukuk ve askerlik işlerini düzenleyen kanunlar "**Cengiz Han Yasası**" olarak meşhurdur. Aslında bu yasanın tamamı bizzat Cengiz Han tarafından konulmuş olmayıp nesilden nesile aktarılan Moğol hukuk ve törelerinin bir kurallar mecmuası halinde düzenlenmesiyle oluşmuştur.

Cengiz Han Yasasının Bazı Maddeleri

- Suyu kirleten ölüme mahkum olur
- Kaçan bir esiri veya harp tutsağını eline geçirip de sahibine iade etmeyen dahi ölümlle cezalandırılır

Moğol İmparatorluğu'nun hukuk ve askerlik işlerini düzenleyen kanunlara "**Cengiz Han Kanunları**" veya "**Büyük Yasa**" denilmiştir. Cengiz Han Yasası, nesilden nesile aktarılan

Türk ve Moğol törelerinin yazılı hâle getirilerek düzenlenmiş şeklidir. Otuz üç defter hâlinde düzenlendiği varsayılan bu yasalar, İslamiyet'i kabul eden Moğol hanedanları tarafından da uygulanmıştır. Hükümdarlar düzeni sağlamaya çalışırken kendi topluluklarının kültür ve gelişmişlik düzeyleri ile sosyal yapılarına göre hukuk kurallarını şekillendirmişlerdir. Büyük savaşlarla, büyük göçlerle, sosyal yapılarının farklılaşmasıyla ve gelişmişlik düzeylerinin ilerlemesiyle insanoğlu tarih boyunca hukuk kurallarını da geliştirmiştir. Böylece evrensel hukuk ilkeleri doğmuş fakat bu kanunlar tüm toplumlar tarafından aynı şekilde uygulanmamıştır.